Sevärdheter i Ljusnarsberg.

1. Vid Östra Ålvhöjden härliga utsikter från Kullberget (426 m.) och Ålvhöjdberget (429 m.), ngt s. om d.f. Sockens högsta berg sedan Fjällberget vid Östjärn lagts till Grangärde. Ö. Ålvhöjden sammanhänger mot Öst[illegible]
kanske 50 m.
2. Nittälven bildar här en kilometer lång (30 m. djup kanjon rä[illegible]
s.om Bratt forsstupet)

5) Kroktjärnsberget

3. Nittälvsmedarna, tallskog i en bred vik av det forna ishavet (för 10.000 år sedan). Medan de smala tjärnarna Ljustjärn och Långtjärn strax nv om Kolbron bildar en rullstens ås en sällsynt anblick.

4. Fridhyttan jättefuror vid Storhöjden.

~~5~~ 6 Hörkshyttan sista bergsmanshyttan i Ljusnarsberg, driven 1771–1923 nu nästan helt borta

~~6~~ 7 Hörkens kapell, invigt 1925 vackert läge i den gamla byn Silvarhyttan.

~~7~~ ~~8~~ Perrabacken, norr därom (380 m.) underbar utsikt.
Hyttnäs — Vargränna

~~8~~ 9. Kvarnsten, även kallad Trollsten, med hål, s.k. älvkvarnar, där man satte bort sjukdomar. Nära byn Abborrtjärn.

~~8~~ 9 Avrättsplatsen vid Högberget, vid vägen Abborrtjärn–Högfors. Bödelns källa säges kunna ses därinvid. Sista avrättn. 180[illegible]

~~9~~ 10. Ståtlig ruin efter Saxenfors silververk, anlagt 1734. Efter obetydl. drift upphört omkr. 1800, ~~fortsatte dock~~ varefter man / en hammarsmedja stångjärnshammare och kanske kvarn

10. 11. Tackjärnshyttan i Högfors, driven 1767–1955. Den sista hyttan i Nya Kopparbergs bergslag.

12. Gillersklack, 408 m., med utsiktstorn. Nära stigen ditupp ett s.k. skogsbord, en gran, som breder ut sig bordlikt, och en "granharpa", en harpformad snedvuxen gran.

~~12~~ 13. Trunkemstallen.

~~12~~ ~~13~~ 14 Svartberget, med märkliga jättegrytor, av vilka den vid bergets fot ä. ca 3 m. i diameter o. 1 1/2 m. djup.

med Djupdalshöjden, vars högsta punkt, Hjortronbergshöjden når 420 m. Ett ~~om~~ komplex av höjder och djupa dalar = sänkor, mossar.

Brattberget nv. om Stållberg 382 m.

Hyttnäs gamla bergsmansgård (299 m) och N. Rävtorp el. Båtens (nu rivet). Nära här den s.k. Vargränna (äldre namn: Notfallet) ett bergstup nere vid Högforsälven. Stupet kilade in som ×

Kroktjärnsberget (synligt fr. landsvägen 370 m) stupar brant ner mot Rännen. En åldrig sägen har namnet av vargskall härifrån på natten till Peregrinus (16 maj) i gamla almanackan; då man trodde att vargarna byggde bo ××

En eld tändes på berget o folk samlades o förde oväsen med kosor

× ~~som~~ en några m. bred ränna mot väster, ~~och~~ vargarna motades österifrån upp mot denna och man hade nät uppsatt omkring rännan, som de fångades i.

×× och allt möjligt som skrällde.

n 68 Filptorpet se Piltorpet.

n 68 Piltorpet, torp å/ Lönnfall, öde "omkr. 300 m. NÖ Lönnfallet".
Enl. en annan sagesman från trakten skall det ursprungliga namnet vara Filptorpet

n 69 1 Norrfall, gård, nära gränsen till Guldsmedshyttan, öde.
Norrfall G 81, ek.
"Vid Norrfall omtalas 1661 finnen Mats Ersson" / Hult, anf. arb. 1 uppl. s. 204

n 70 1 Acksjön, 2 gårdar, ligger inom Guldsmedshytte s:n strax S gränsen till Ljusnarsberg, men tillhör Ljusnarsbergs s:n.
Acksjön G 81, Axsjön ek .
"Axsjö- Gunnar dog 1676" / Hult, anf. arb,, 1 uppl. s. 204 /.

n 71 1 Lönnfall, 2 gårdar nära gränsen till Guldsmedshyttah, S Rälln. Endast 1 gård inom Ljusnarsberg, de andra inom Guldsmedshyttan.
Lönnfallet G 81, Lönfall ek.
Förmts bebyggare här: finnen Grills Grillsson , omtalad 1675. / Hult, anf. arb. 1 uppl. s. 204 /.

n 72 Glasbäcken, 3 torp / f. d. ?/ å 3 Rälln invid gränsen Ljusnarsberg -- Guldsmedshyttan , ugf 1 km. SÖ Rällsberget
Glasbäcken ml.
1--2 av ställena är nu sommarbostäder för Stockholmare / o. ägda av dem / liksom så många andra i denna trakt.

n 73 Glasbäcken, bäck, flyter ned i s. änden av Rällssjön / från trakten av Glasbäckstorpen ? /

n 74 " Finntegen ", å 1, 2 och 3 Rälln, även å 1 Dammen; skogstegar med detta namn ha funnits till varje gård i Rälln -- Enligt folktraditionen skall de ha skänkts av drottning Kristina och "tagits från Linde sn ". Tegarna bilda ett sammanhängande område, kallat Finntegen, mellan Finnbäcken i öster och mot Glasbäcksgårdarna i väster.

n 75 Björnkärret, kärr V Finnbäcken , mellan s. änden av Rällssjön och gränsen till till Guldsmedshyttan / närmare det senare / .

n 76 Lisselängen, förr slogäng till 3 Rälln, intill Björnkärret / n 75 /

n 77 Finnbäcken, bäck, flyter ned i s. änden av Rällssjön. Kommer från Vasselhyttrakten inom Guldsmedshyttan o. rinner mot norr i Rällssjön.

n 78 Roxängsmossen / Roks - ? /, mosse V Roxängsgårdarna.

n 79 Roxäng, 4 --- 5 gårdar V Rällssjön, 3 / 4 ?/ å 1 Dammen, 1 å 1 Rälln.
Roxäng ek.

n 80 Likön, ä. namn på liten holme i Rällssjön, V Rällsö ålderdomshem. Kallas nu Kaninholmarna. Jfr med Likön namnen Likholmen i Olovsjön och i sjön Norra Hörken.

n 80 Kaninholmarna, se Likön.

n 81 Dammängen , lht å 1 Rällsön, S Rällsö ålderdomshem.
Dammängen ml. - Nu rättarbostad för ålderdomshemmet.

n 82 1 Rällsön, bondgård från 1600- talet, på lång udde eller näs i Rällssjön, - Upptogs av Nämndeman Håkan Svensson fr. S. Bresjön, jfr n 4 sedan 1878 ålderdomshem för socknen. vänd.
Rällsön G 81, ek, storsk. ka 1799" Håkan Svensson vid Rällsön efterträddes av Nils Andersson från Rälln, Per och Nils Andersson av svågern Daniel Hindersson på Nedre Rälln / 1707 / " ----- Vid 1700- talets slut var här Jan / Jonas / Persson, formsmed, som kallade sig Öhman / Hult, anf. arb., 1 uppl. s. 204. /

n 83 Stationsviken, se Noaks vik.

n 83 Noaks vik, ä.namn på den nu s.k. Stationsviken, av Rällssjön, den långa, smala, delvis igenväxta viken mellan Rällsön och Rällsås Jvgsstation i gränsen till Ramsbergs sn.

n 82. Åldersdomshemmet våren 1959 helt flyttat till Solgården, Bångbro. På Rällsön därefter alkoholisthem (landstingets).

n 83 Östra Rällsviken, se Noaks vik.

Den väster om Rällsviken belägna delen av Rällssjön har man tydligen, åtminstone i mannaminne ej kallat Västra Rällsviken; i varje fall säger man nu endast "sjön" om denna.

n 84 Nabbarna ~ Nabbängen, slogängar förr på 2 Östra Nybygget, i s. änden av den s.k Stationsviken , förr Noaks vik, vik av Rällssjön vid Ramsbergs gränsen.